

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

MAGOROVY LABUTÍ PÍSNĚ

Ivan Martin
Jirous

Praha
2018

e-kniha

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60 Kč** za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

**MAGOROVY
LABUTÍ PÍSNĚ**

**/Litoměřice, Ostrov, Valdice
1981-1985/**

Znění tohoto textu vychází z díla [Magorova summa I](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Torst v roce 2015. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Ivan Martin Jirous: Magorovy labutí písně), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.1 z 16. 6. 2020.

OBSAH

I. Labuť sv. Huga	14
--- (Jak dlouho Bože ještě snesu).....	15
--- (Služební psi na dvoře vyjí).....	16
--- (Monotónní můj itinerář posledních let) ..	17
--- (Když jsme se blížili k Valdicím alejí).....	18
--- (Víš ty Bože vůbec o mně)	19
--- (Na Mírově jsem makal v kapli)	20
--- (A tak vychutnám si zas).....	21
--- (Z téhle noci mě nezachrání).....	22
--- (Kdybych to nebral religiózně).....	23
--- (Na průčelí cygnus olor)	24
--- (Odpočívají bílé myšky)	25
--- (Svět se připravuje k střetu)	26
--- (V neštěstí se vždycky hbitě).....	27
--- (Vidím že píšu o pekle)	29
--- (Jenom to Pane vědět chci)	30
--- (Krásná je hora Mt. St Michel)	31
--- (I se starým dobrým Lombrosem)	32
--- (Špatně se skládá elegie)	33
--- (Tytam jsou s milenkami strasti).....	34
--- (Odpust' nám Bože naše viny).....	35
--- (Oknem se blíží vůně tújí)	36
--- (Sv. Hugo Grenobelský).....	37
--- (Troufám si jenom ostýchavě)	38
--- (Ze zrcadla se loupe rtuť).....	39
--- (Dneska poprvé pokušení).....	40
--- (Vid' tak se uzel za uzlem)	41
--- (Rozumu snad jsi mě Bože už dočista zbavil)	42
--- (Píseň si zpívám má jeden takt).....	43

---	(Pomoz mi svatý Antoníne).....	44
---	(Že jsem si vzpomněl než jsem to vzdal) ..	45
---	(Jen s nimi mluvím a mám zas)	46
---	(Pořád Pane Bože věřím)	47
---	(Napsal jste Bondy slavné ódy)	48
---	(Jednou za čas se snese).....	49
---	(I ve vězení mám nápady jak snob)	50
---	(Tak jako v houslích)	51
---	(Když vypustí nás z našich cel).....	52
---	(Na dvoře v Kartouzích)	53
---	(Neplavil jsem se po mořích)	54
---	(Kartuziáni se slibem mlčení už odebrali se na věčnost).....	55
---	(Jako by rdousila mě krajta)	56
---	(Týdny měsíce léta jdou)	57
---	(Málo je líbezný)	58
---	(Komenský po požáru v Lešně)	59
---	(Nad Valdicemi krouží rorýs)	60
---	(Každý nese co unese).....	61
---	(Ach nejsem nejsem Oscar Wilde)	62
---	(Nevím zda svítá nebo tmí se)	63
---	(S nebe se dívá T. G. Masaryk).....	64
---	(Řekl jsi: mihi vindictam).....	65
---	(Ani heřmáněk ani rum).....	66
---	(Genius loci zřejmě mi)	67
---	(Ledové svírají srdce kry).....	68
---	(Skrz mříže slyším přes tu dálku).....	69
---	(V naší rodině ponuře)	70
---	(Po letech jenom noční můra)	71
---	(Mí spolužáci).....	72
---	(Apokalyptické saranče).....	73

---	(Tuší snad jenom Amnesty).....	74
---	(Chystají pro mne vyhnanství).....	75
---	(Cibule kostelů zlátnou a zrají).....	76
---	(Trpělivě Bůh na Kartouzy).....	77
---	(Píše mi žena v dopise:).....	78
---	(Jen to nutkání k oběšení).....	79
---	(Čtu Julianin dopis v tichu).....	80
---	(Pod hlohem odváděli mne).....	81
---	(Začal jsem s André Bretonem).....	82
---	(Pokaždé když jsem v klauzuře).....	83
---	(Po třetí vlaštovkám zaroste ozobí).....	84
---	(Tři dny před svátkem sv. Anny).....	85
---	(Sub tumultuoso coelo).....	86
---	(Den po Panny Marie Nanebevzetí).....	87
---	(Nějak už se mi kreatury).....	88
---	(Jestli mě ještě po páté).....	89
---	(Už vědět nechtějí).....	90
---	(Markétka po biřmování).....	91
---	(Chuť nemám ani inspiraci).....	92
---	(Bílé pivoňky začly kvést).....	93
---	(Zřejmě je Bože Tvojí vůlí).....	94
---	(K narozeninám dal mi nakladatel).....	95
---	(Kamení sv. Štěpánovi).....	96
---	(Každý básník tvoří jak umí).....	97
II.	Dům s modrým beránkem.....	98
---	(Smutná je holka když chlapa si vezme)...	99
---	(Vrátá vyhlíží ve Vídni).....	100
---	(Sicilští plavci zpívali).....	101
---	(Nebe polité inkoustem).....	102
---	(Zlíbilo se Bohu).....	103
---	(U Telče v kupce sena).....	104

---	(V říjnu pojeděš do Vydří)	105
---	(V té krátké chvíli usínání)	106
---	(Poprosím vroucně Marii Pannu)	107
---	(Ve vykropeném domečku)	108
---	(Když uléhají beránky)	109
---	(Proč já nejsem pyromanem)	110
---	(Okolo Panny Marie)	111
III.	MAGOR D'OR	112
---	(Obklopeni nenávisť)	114
---	(Vaše duše se k Bohu vrací)	115
---	(O milost Pane Bože prosím)	116
---	(O nebe prosím Ježíše)	117
---	(Syrové maso ukaž v ráně)	118
---	(Panně Marii s děťátkem)	119
---	(Tak nevím když se modlit neumím)	120
---	(Anděl smrti si prohlíží)	121
---	(Svatý Prokope Ty který jsi)	122
---	(Modlím se k zemským patronům)	123
---	(Sv. Martine, přímluvče mocný)	124
---	(Jilmy porostlé břechtanem)	125
---	(Hora svlačcem omotaná)	126
---	(Na nebi světlo nevidané)	127
---	(Rorate coeli desuper)	128
---	(Kdybychom uměli být sami)	129
---	(V úzkostech volal jsem Beránka)	130
---	(Bělejší nad Beránka)	131
---	(A nejtěžšího mezi hříchy)	132
---	(Na chvíli vítr co vane kam chce ztich)	133
IV.	MY LOVERS ARE OVER THE OCEANS	134
---	(Těžko píšu bez Brikciuse)	136
---	(Zatímco Liška s Brikciusem)	137

---	(Osud byl ke mně asi drsněj).....	138
---	(Tak po přátelích v cizině)	139
---	(Dodnes tvým slovům Dušane věřím) ...	140
---	(Jestli nebe nezesvětlá)	141
---	(Ať mám či nemám na kahánku)	142
---	(Vráťa ted' okukuje Prátr).....	143
---	(Když básníkům je prabídně)	144
---	(Za velkou louží)	145
---	(Pavel Wilson je za vodou).....	146
---	(Zetlelou přikryti korouhví)	147
---	(Na hřbitov v Hrochově Týnci)	148
---	(Když dorazil do Montrealu).....	149
---	(Nenapadá mě žádný rým)	150
---	(V doslovu čtu ke Stevensonovi)	151
---	(I zavál Janu zoufalou)	152
---	(Hovězí porážky nárek zní z jatek)	153
---	(Moře Ti ostrov odplavuje)	154
---	(Ve vzpomínkách se Praha mi)	155
V.	Intermezzo	156
---	(Na chvíli jednorožec zdržel se u studánky)	158
---	(Ejhle po žebříku Jakubově I. II. III.).....	159
---	(Olej nalitý na zátoku)	160
---	(Na křídlech andělé ji zvedli)	161
---	(V mrazu se chvěje ztuhlý lůj).....	162
---	(Tak vetknuli jí do drdolu).....	163
---	(Na poli lilí I. II. III. IV. V.).....	164
---	(Svěcenou rosou postříkána)	166
---	(Za údolmi lesy)	167
VI.	Hommage à Boris Savinkov	168
---	(Po ránu mezi ďábly vstávám)	169
---	(Poprosím pátera Bonaventuru)	170

--- (Ješitnost překvapivá)	171
--- (Za plynem jako za ropou)	172
--- (Jako by moje rodná zem)	173
--- (Doktor Dubský si po cestě)	174
--- (Daníček se v maringotce)	175
--- (Na nebe vystoupil Salvador Dalí)	176
--- (Jdou volit cestou z kostela)	177
--- (V bělostné říze)	178
--- (Z úst věřících se pára sráží)	179
--- (Krásné jsou Plastiků Pašije)	180
--- (Ptali se svaté Cecilie)	181
--- (Vznesl se zástup andělů)	182
--- (Saranče z Apokalypsy)	183
--- (Dnes stejně jako před lety)	184
--- (Kdysi jsi báseň psal)	185
--- (Zařvala triumfálním rykem)	186
--- (Podivně odešel básník Holan)	187
--- (Ví v Pelhřimově kdejaký buran)	188
--- (Napřeskáčku melu pantem)	189
--- (Pročpak mu říkáš vole)	190
--- (Na plácek k svatému Mikuláši)	191
--- (Panenka Maria snad už je pomstěna)	192
--- (Teď Pán Bůh hubí jilmy)	193
--- (Bílé květy střemchy už nepohostí chrousty)	194
--- (Líbánky vzaly konec zlý)	195
--- (Řek mojí ženě doktor Štěpánek)	196
--- (Profesor Černý studoval v Dijonu)	197
--- (Inženýr Jirous)	198
--- (Vzpomínka zastřená přes času dálku: I. II.)	199
--- (Důstojníku)	200

--- (Už Petra Brodského zbavili souhlasu) ..	201
--- (Už v dětství jsem byl trochu jiný)	202
--- (Funus byl pana Reynka)	203
--- (Přinesu lilii)	204
--- (Nad dvěma slunci)	205
Komentáře k jednotlivým textům	206
Ediční poznámka	214

Vratislavu Brabencovi

*Což nutně když se básník dusí
exodus následovat musí?
Labuť divný pták zpívá umírajíc
přece stejně krásně z naší strany hranic*

I.
LABUŤ SV. HUGA

- - -

Jak dlouho Bože ještě snesu
že žiju v ustavičném stresu?

Tak dlouho jak se Tobě zachce
potrvá moje frustrace

Pokorný jsem přemáhám strach
dnes budu Tě prosit v modlitbách

abys mi aspoň po tom všem
položil do úst k básním šém

- - -

Služební psi na dvoře vyjí
a Radim slaví eucharistii.
Slova písně Ó svatý Michaeli
linou se z cely.
Kalich je lžíce a hostie jsou z veky.
Pán Bůh je s námi po všechny věky.

- - -

Monotónní můj itinerář posledních let.

Jako bych už jen s eskortami
měl Čechy uvidět.

V Klášterci nad Ohří na římse
spatřil jsem Pannu v elipse
paprsků zářivých.

Nepomodlit se byl by hřích.

Z chomutovského jel jsem soudu.

Poslední léta rodnou hroudu
vidím jen na eskortách.

Ach.

Však kdybych přistál třeba v Orly,
ta záře světla od mandorly
navždycky by mě minula.

A úsměv taky neviděl bych,
který na duši Jirka Tichý
hodil mi jako horké cíchy.

Nepomodlit se byl by hřích.

- - -

Když jsme se blížili k Valdicím alejí,
na Tebe myslel jsem, Andreji
Stankoviči, do píči, raději.

- - -

Víš ty Bože vůbec o mně,
žes mě zavřel v tomhle domě?
Vzpomeneš si někdy na mě,
jak tu sedím v hnojné jámě?
Stvořils vavříny i oměj,
co z toho jsi schystal pro mě?
Odsoudils mě k marné slávě
nebo pojdu někde v slámě?

S kůží v ruce Bartoloměj
pokorně Tě prosím Pane:
Už mě nenech vězet marně
v Leviatanově tlamě.

- - -

Na Mírově jsem makal v kapli.
Když teďka po čtvrtý mě lapli,
šoupli mě dělat do kostela
a v klášteře je moje cela.
Ptám se Tě, Pane, vážně zcela,
ač trochu s potlačeným smíchem:
Nechceš mě nakonec mít mnichem?

- - -

A tak vychutnám si zas
co je to ta vanitas

- - -

Z téhle noci mě nezachrání
ani kohoutí kokrhání
Modré krajiny tetování
rozezněly se ostrým tónem
Šustí pytlíky s acetonem
mlaskají pederastů ústa
Venku za mříží tma je hustá

- - -

Kdybych to nebral religiózně
bylo by mi zde věru hrozně

- - -

Na průčelí cygnus olor
uvnitř hrůza je a horor

Z druhé strany sv. Bruno
střeží děsuplné lůno

Vykuchaný jako prase
skví se tady kostel v base

- - -

Odpočívají bílé myšky
v chládku je Honza Litomiský
však do světa který ho vítá
vrací se Havel konvertita

V roce kdy předchůdce náš Hašek
dovrší slavné jubileum
do divokého světa flašek
vrací se konvertita Vašek
a lahve zvoní mu Te Deum

- - -

Svět se připravuje k střetu,
já v kostele plném skřetů
třímám autogenu plamen.
Je to plamen pekla Pane?
Osvobod' mě od něj. Amen.

- - -

V neštěstí se vždycky hbitě
vracím k religiozitě
jak se však trochu zabydlím
tak se zas ani nemodlím

(Přimluvit by se snad měli
světci v nikách na průčelí
se sv. Hugem s labutí
Odpustit můžeš mi jen Ty)

V patře nade mnou dvacet dva andělů
přilepilo se na pilastry
deset let dvacet v údělu
lidi zde mají hrozné flastry

Sedí v kostele kolem mne
Ne věčná lampa zemní plyn
na jejich tváře vrhá stín

Bože je teprv poledne
nebo pad na svět soumrak už?
Je bomba jenom velký nůž?
Poslední listí vítr rve
na dvoře z hlohů nebo se
zazelenají poznovu? řekni mi

Je kolem nebes taky kůra
jako na stromech na zemi?

Nebo jen kůry andělské
obklopují Tě v slávě Tvé?
Je oheň v srdci prázdnoty?
Jsi v prázdnotě to Bože Ty?

Mrazivý sever horký jih
Je pupek světa v Kartouzích?
Jako tu šíjí labutí
kdo mě ohýbá Pane Ty?

Bez oltáře je presbytář
od hořáků jde pekla zář
Modlím se vždycky v neštěstí
Kamenným světcům na tvářích
jemný déšť jemně šelestí

- - -

Vidím že píšu o pekle
matně špatně a rozvlekle
ctižádosti mě svatí chraňte
aspoň si nemyslím že jsem Dante

- - -

Jenom to Pane vědět chci
jestli už teď jsem v očistci

- - -

Krásná je hora Mt St Michel
já nejdál do Valdic jsem přišel
moje básně jsou samý klišé
na hubě vyrazil mi lišej

- - -

I se starým dobrým Lombrosem
praštilo by to tady o zem
Naštěstí není vidět duši
bohatě stačí tvary uší

- - -

Špatně se skládá elegie
když kolem cucají si pyje
a každý rým je na to chudý
popsat jak kouří si zde údy

Abych zas nepsal výtržnicky
zaznamenám jen sporadicky
jak jeden odsouzený přelíz
druhému zločincovi penis

- - -

Tytam jsou s milenkami strasti
Upad jsem mezi pederasty

- - -

Odpust' nám Bože naše viny
usmívají se androgyni
nahore pod klenbou

Odpust' nám taky naše hříchy
a povzdech posílám Ti tichý
navrať mi Bože lásku mou

- - -

Oknem se blíží vůně tújí
páry z čaje se usazují
andělům pod víčky

To nápoj nazvaný Tvým jménem
šťukovým piju pod andělem
já malý maličký

Zmáčknutý jak snop pod povříslem
strnulý jako bych byl tříslem
celičký prostoupen

Studenou když mě rukou hladíš
aspoň mně přitom srdce chladíš
sevřené taninem

- - -

Sv. Hugo Grenobelský
zachovej mi rozum selský
zachovej mi v lapáku
rozum rodu písmáků

- - -

Troufám si jenom ostýchavě
zašeptat někdy svoje Ave

- - -

Ze zrcadla se loupe rtuť
světlo v tmách čeká na ráno
kvíčaly zimní na labuť
pouštějí bílé guáno

Čas kvapí prýská amalgám
ze svíček stéká parafín
Ó svatý Hugo pomoz nám
přimluv se k odpuštění vin

- - -

Dneska poprvé pokušení
proniklo mi až kostní dření
Týden už hlohy na dvoře růžově rozkvétají
V noci se živé sny mi zdají
na dnešek s Julianou
mluvili jsme o emigraci
Ráno přijeli estébáci
a málem duši svou
dal jsem jim ke kremaci

20. května 1983

- - -

Vid' tak se uzel za uzlem
nakonec srovnal v síť
Ale kam bych se schoval
až přijde království Tvé
nade zlem zvítězit?
Až koukol od pšenice budeš chtít oddělit
Pověz kam bych se schoval
až přijdeš misky vah svých hříšníky naplnit

20. května 1983

- - -

Rozumu snad jsi mě Bože už dočista zbavil
proč jsem se s nimi vůbec bavil
Na Sabinu jsem potom vzpomněl
Snad ani alkoholik
samoten tolik není jak zrádce
Inu
ve Stráži pod Ralskem na obrazovce
viděl jsem Ornesta

Pomoz mi Bože
z jiného abych se těsta ukázal

Vždyť jinak život už jen žal

20. května 1983

- - -

Píseň si zpívám má jeden takt
s ďáblem se nesmí sjednat pakt

20. května 1983

- - -

Pomoz mi svatý Antoníne
ó pokoušených patrone
pomoz mi svatý Antoníne
abych měl sílu říct jim ne

20. května 1983

- - -

Že jsem si vzpomněl než jsem to vzdal
co z hory mu vysoké ukázal
když už jsem málem málem vlez
do rudého jícnu šelmy
vzpomněl jsem jak ho sebou vzal
na horu vysokou velmi

20. května 1983

- - -

Jen s nimi mluvím a mám zas
nervy nahé jak Marsyas

20. května 1983

- - -

Pořád Pane Bože věřím
že mě nevydáš té sběři
tak v pevné trvám naději
Přesto když katr zařinčí
leknu se že jak Vavřinci
svatému rošt mi chystají

- - -

Napsal jste Bondy slavné ódy
zvláště tu o francovce
já opět trpěliv jak ovce
přemítám usebrán a tich
co krásy ach skryto ve vrbách

salicylový piju líh

- - -

Jednou za čas se snese
upadnout do deprese
trochu si duše zazoufá
v chrámu sv. Josefa
v podobě endogenní
ranního kuropění

- - -

I ve vězení mám nápady jak snob
zatoužil jsem číst knihu Job

- - -

Tak jako v houslích
zaschne klíč
duše moje se uklidní

Rychle se slunce střídá s lunou
Kába natírá kalafunou
smyčec po nocích

Až zahraje mi zase v Nuslích
v tom bytě na pavlači
nepřiznám se že tiše pláči
budu se tvářit jak včera bych
odběh jen na pár piv

- - -

Když vypustí nás z našich cel
po cestě do kostela
kvete na dvoře jitrocel
a fasáda se bělá
ve slunci oslnivě
však uvnitř chrám je tmavý

Bud' Bože milostivě
k nám shovívavý

- - -

Na dvoře v Kartouzích
rozkvetly divizny
báseň co Bondy psal
dosud mi v uchu zní

Taky bych nezmínil se o nich
kdybich byl svobodný

- - -

Neplavil jsem se po mořích
a přece sedím v lodi
nade mnou nebe ve mně hřích
dva věrní lodivodi

Namísto stěžně vztyčen kříž
tak pořád doufám že mě něžně
nad vodou podržíš

- - -

Kartuziáni se slibem mlčení už odebrali
se na věčnost
Kéž bych ho uměl dodržet aspoň pro
Státní bezpečnost

- - -

Jako by rdousila mě krajta
kolik zde máme Fahrenheita

Na tolik stupňů Réaumura
jen taktak že se neumírá

Kdyby to věděla máma CIA
kolik zde máme Celsia

- - -

Týdny měsíce léta jdou
nad zhanobenou apsidou
kostela sv. Bruna.
Karáskovi už praskla struna,
ve mně se tenze usídlila.
Má milá! Scenérie jak od Dickense,
v ní tlamy jako z Gogola
vidím jen kolem dokola.
Andělé, hlohy, divizny
zachraňují mne a pak sny,
v kterých se jako v placentě
schoulený ukrývám.
Jeptiška s oříškem vzkázala nám,
že všechno bude dobré.
Jako když tenkrát v stínu modrém
přitiskli jsme se k sobě.

- - -

Málo je líbezný
svět tady v předpeklí
už i ty divizny
na dvoře odkvetly

- - -

Komenský po požáru v Lešně
jevil se možná lidem směšně
ne však mně který v říši stínů
tajně se učím latinu

- - -

Nad Valdicemi krouží rorýs
dekadentně jak Huysmans Joris
cítím se tady ba ba
cítím se notně là-bas

Když rozhlédnu se mezi vězni
člověk mi nijak hrdě nezní
spíš rozplizle a trochu vágně
ačkoliv sedím přímo na dně

- - -

Každý nese co unese
tak mu i Pán Bůh bere míru
lepší být tady v klášteře
než na Sibiři v monastýru

- - -

Ach nejsem nejsem Oscar Wilde
Víc než pero sluší mi vidle

Jak mrtvé mouchy v kalamáři
balady moje o žaláři

- - -

Nevím zda svítá nebo tmí se
zase byl proces s Ládou Lisem

To druhé bude platit spíše
ve vazbě drží Danisze

- - -

S nebe se dívá T. G. Masaryk
nad námi mužně potlačuje vzlyk
už se i bojíme
ještě nekradem
alespoň my dva s Gruntorádem

- - -

Řekl jsi: mihi vindictam
nech něco prosím také nám

- - -

Ani heřmánek ani rum
mytické datum
před lety naděje spása v tmách
je na dosah
Nebude Zajíčkova underlika
rok Amalrika
začínám v Kartouzích
Ani heřmánek ani líh
ani líh ani rum
podivné teritorium
v kostele sv. Bruna
prázdné je tabernákulum
z Minkovic přijel Gruntorád
neblahé orákulum

Pije čaj s Waltrem
za zdí je jejich cela

Rok Orwella stojí před katrem

31. prosince 1983

- - -

Genius loci zřejmě mi
vnuká zde pocit barokní
Mají mě v moci dobře vím
ještě rok zbývá a pár dní

- - -

Ledové svírají srdce kry
káž je to jenom mimikri

- - -

Skrz mříže slyším přes tu dálku
na nebi vytyčí vlkodlaků
Ze slunce vyskakují štíři
začal rok osmdesát čtyři

- - -

V naší rodině ponuře
tíhmem k životu v klauzuře

Mou tetu dali Moskali
k svatému Janu pod skály

Když mne pak zavřeli řekla ach
to odsedí na žiletkách

Tak nyní – komunismu mnich –
vzpomínám na ni v Kartouzích

- - -

Po letech jenom noční můra,
vidina snová dnešní děj:
Honzovi Staňkovi ze Žižkova
uprostřed klášterního dvora
své básně povídám.

Naslouchá mi ten hráč a zloděj,
já cítím se jak Mandelštam.

- - -

Mí spolužáci
naplno vědou žijí.
Čtu jejich statě slzu na kraji,
čtu jejich statě slzy na líci.
Mršky kunsthistorici,
však já se s vámi srovnám!
Mříží geometrii
po léta pilně zkoumám.

- - -

Apokalyptické saranče
kousalo Hanče,
kousalo Zajíčka.
Jako by pořád mělo málo,
teď asi do mne už se dalo:
něco mi žere vajíčka.

- - -

Tuší snad jenom Amnesty
v jakém zde žijem neštěstí

- - -

Chystají pro mne vyhnanství
nu proč ne
nebeské panství stejně mi
nikdo z nich nevezme

Určují pobyt
jsou to bloudi
kde budu bydlet jenom Pán Bůh
nakonec rozsoudí

- - -

Cibule kostelů zlátnou a zrají
Slunce se sklání k máji
ptáci se vracejí sedají na věže
letěli kolem papeže nemocnou Itálií

Ještě rok tedy prožiji
pod krutým nebem Kartouz
04826 Jirous

- - -

Trpělivě Bůh na Kartouzy
sesílá jaro vedro mrazy
vděčím mu za to tiše se modlím
rok co rok Pán Bůh posílá podzim

- - -

Píše mi žena v dopise:
zase zavřeli Láďu Lise
Vašek je doktorem v Toulouse
výstavu má tam Slavík

S radostí vjedno spleten hnus
pěkně to Pán Bůh navlík

- - -

Jen to nutkání k oběšení
nikdy mi asi nezevšední

- - -

Čtu Julianin dopis v tichu
Nikolaje zvou do Lutychu
jako by prý i mne tam zvali
(s Nikolajem jsme fúzovali)

Běda! královna Fabiola
marně nás marně k sobě volá

- - -

Pod hlohem odváděli mne
když jste mizely v bráně
Františka ještě mávala mi
ted' už jsme zase s Bohem sami

- - -

Začal jsem s André Bretonem
snít o skleněném domě
ted' na ambit zalitý betonem
dívám se z okna skromně

V ambitu rackové chechtaví
křičí já svojí trýzně
nikdy už asi se nezbavím
světový surrealisme!

- - -

Pokaždé když jsem v klauzuře
někoho zavřou a někdo umře
ted' Bedřich Fučík má kmotra Benka
membrána ráje chvěje se tenká

- - -

Po třetí vlaštovkám zaroste ozobí
z kláštera vylezu svět venku ozdobím

- - -

Tři dny před svátkem sv. Anny
byli Poláci amnestováni
Jacku Adame bratří v Kristu
zdravím vás dosud arestovaný

- - -

Sub tumultuoso coelo
Sancti Brunoni crista
scaeneria fuit ista
hodie crepusculo:

Vidi heu ciconiam
cum candidis vere alis
Senectus mea advenit iam
tempore autumnali

- - -

Den po Panny Marie Nanebevzetí
myslím na Tebe jak Ti je
a co dělají děti

Moje láska – má naděje!
Nic zvláštního neděje se tu
jen večer asi
jak včera na javor v ambitu
přiletí konipasi

- - -

Nějak už se mi kreatury
příčí strkat do literatury
zdá se mi potom že jsem jejich
raději píšu o andělich

- - -

Jestli mě ještě po páté
nedopust' Bože líznou
dopřej mi aspoň ve vazbě
setkání s Františkem Líznou

- - -

Už vědět nechtějí
holčičky z Francie
už se nic neptají
jak mi tady je

Už na mne nemyslí
holčičky z lycea
už jsem je omrzela docela

Řek nebožtík Villon
kdeže loňský sníh
ted' francouzská skáče láska
po jiných zajících

- - -

Markétka po biřmování
ve valdické stojí bráně
já však nejsem jaksí k mání
přijela sem za mnou marně

- - -

Chuť nemám ani inspiraci
psát o tom nad čím tiše zvracím

- - -

Bílé pivoňky začly kvést
má svatý Hugo sedm hvězd
sedm hvězd kolem hlavy malých
lijáky omšelo zlato na nich
má svatý Hugo lucernu
umkl plamen v ní

Kartouzy podobné infernu
v jednotvárnosti dní
to všechno milá musíš snést
bolest i naději naději bolest
má svatý Hugo sedm hvězd
pivoňky bílé začaly kvést
a rosa chladná na nich

Zřejmě je Bože Tvoji vůlí
abych žil mezi homunkuly

- - -

K narozeninám dal mi nakladatel
dřevěnou lžici.
Z tvrdého dřeva dlabal ji jak datel.
Že by ta pozornost milá
na Weila
narážka byla?
Ti revoluční romantici!

- - -

Kamení sv. Štěpánovi
nadlehčovala láska.
Lehce se zvedlo,
ovanulo a sneslo.

Co Tě tak vyděsilo,
má milá?
V snách se Tě cosi dotklo?

Podíval jsem se z okna.
V ambitu bílá tma.

- - -

Každý básník tvoří jak umí
říká Bondy a ten tomu rozumí
ti druzí pší na Dobříši
dobře jim tak
já formou ich
klášter proslavím v Kartouzích

II.
DŮM
S MODRÝM BERÁNKEM

- - -

Smutná je holka když chlapa si vezme
co pořád sedí co pořád je vězněn
jakápak láska když chlapa má v Kartouzích
jednou tu holku ho milovat omrzí

- - -

Vráťa vyhlíží ve Vídni
blížící se dny podzimní,
vane na Vídeň z pusty fén,
na Vysočině letos len
sklízejí beze mne.
Snad abych z jámy bezedné
poznal zas o pár sáhů víc,
zapadl jsem až do Valdic.
Nebudu s Vráťou pít už meltu,
zůstal jsem tu.
Ty budeš sama spát
v dálce tam za Iglau,
au, za Iglau.
V poledne budeš sedět u talíře,
lehounký vánek jako od vějíře
trochu zatřese hladinou.
To slabě z jihu zavanou
odrazy větrů, z pusty fén.
Přes Znojmo je to kousek jen.
A budeš na mne čekat dál
v té staré zemi Keltů.
Ve Vídni – kousek opodál –
s Marií Vráťa pije meltu.
Přes Znojmo je to kousek jen.

- - -

Sicilští plavci zpívali
modlitbu k Panence Marii,
protáhlé tóny po vodách
k mandorle její se nesly.
Rytmus vesly si dávali,
nad nimi mávali andělé perutěmi.

Tu píseň plavců sicilských nyní
Ty zpíváš mi
k Panence pro ochranu.
Za ranního když deště vstanu,
kapky se tříští na mřížích
jako ozvěna dále,
kde kdysi padaly z vesel.
Dalek jsem toho, abych se věšel.
Až se zas vrátím, zasadím
Panně Marii lilii.
Království obou Sicilií
je moje srdce s Tvým.

- - -

Nebe polité inkoustem
růžově hlohy kvete zem
vlahé se chystá povětrí
na loktech pohoupat vás tři

Přesto tě trochu zamrazí
když dáváš hlohy do vázy
vždycky už budeš vidět v nich
hlohy ze dvora v Kartouzích

Po mojí levici pokojně usnul vrah
usnuli andělé ve hlohů korunách
a ty už taky spíš které jsem svoji touhu
schovat se pokusil do básně o hlohu

- - -

Zlíbilo se Bohu
nechat vyrůst hlohům
zlíbilo se Julianě
ve váze se dívat na ně
a já až se ven dostanu
zlíbám Julianu

- - -

U Telče v kupce sena
byla jsi moje žena
vzpomínat na to měl bych vkleče
v době senoseče

- - -

V říjnu pojeděš do Vydří.
V zářivém podzimním tom dni
popros Panenku Marii:
Zahub tu stvůru hydří,
dřív než nás pohltní.
Nedej nám zahynouti.
Bělostná perletí lastury
na hrdlo stoupni nestvůry
a zašlápni ji do temnot,
zabij už nestvůru!
Veselá pak se bříška not
natřásat budou na kůru,
radostně jejich nožičky
poskakovat po varhanách.
Ach, Panno Karmelská,
rozdrť v prach
kreaturu hydří.

Modli se v Kostelním Vydří.
Popros, ať svatá Panna
Leviatana zmaří.

- - -

V té krátké chvíli usínání
než spánek padnul na víčka
vzpomněl jsem na Jana Zahradníčka
co musel milá snést

Proti němu je naše bolest
jen malá maličká

A tak když krátce po klekání
ustýláš postel holčičkám
poznáš že jejich modlitbička
k Bohu se musí vznést

za bolest Jana Zahradníčka
který se nedočkal

- - -

Poprosím vroucně Marii Pannu
ať ochraňuje Julianu
modlitbu tichou pouštím ze rtů
opatruj Františku a Martu

- - -

Ve vykropeném domečku
svěcenou vodou
čekáš na mne, můj miláčku.
Ovečky na obrázku jdou
jedna tam a dvě nazpátek.
Taks mi to řekla kdysi,
anděli kuchyňský.
Holčičky tiše spí,
do jejich dechu mísí se
poklidné chroupání.
To beran spásá pod okny
rozkvetlý heřmánek.
Tak nějak zlatý věk
vypadal asi.
Odkud má přijít spása?
Modře se leskne forma
beránka nade dveřmi.
Odlesk Beránka na nebi,
v kterého věřím.
Ostříhá pastýř nebeský
stádo v svém ovčinci.
Náruči jeho ochranné
v pokoře vás tři
svěřím.

- - -

Když uléhají beránky
za obzor na západ,
půjdeš Františko taky spát.

Když vítr, který pásl je,
ulehne na souvratě,
zavřou se oči Martě,
usne a spí.

A andělícci přiletí
na čela postýlek.
Vůně dne rozleží se v snech
a s vůní noci promíchány
obalí něžné usínání.

A zahrady se naplní
rosou a milostí.
Svěceným zrním ptáky v hnízdech
andělé pohostí.

- - -

Proč já nejsem pyromanem
srdce měla bys jak plamen
jako oheň z dračí tlamy
hořela bys jak vích slámy

- - -

Okolo Panny Marie
v závějích bílé hostie.
Je to tak správně, jak to je.

Od božích muk jde vůně sena,
na vodě plave bílá pěna,
pod vodou bílá břicha ryb.
Zbav nás, ó Pane, našich chyb.
Ukonči naše trápení.
Od božích muk jde vůně sena,
zavadle voní lupení.

Třpytí se slunce kosám na ostří.
Třpytí se slzy na řasách vás tří.
Pán Bůh nás nenechá v starosti,
Pán Bůh nás nenechá věčně plakat.
Nad sochou svaté Starosty
rozkvétá bíle akát.

III.
MAGOR D'OR

Bedřichu Fučkovi

- - -

Obklopeni nenávisť
Deum tamen laudavisti
i já věže v bezpráví
Deum tamen laudavi

- - -

Vaše duše se k Bohu vrací
já slzím nad svou dedikací
tak je mi líto že jste ani
nepočkal na mé věnování

5. července 1984

- - -

O milost Pane Bože prosím
pro všechny pro nás které Tvůj Syn
zachránil svojí smrtí kříže
volám Tě vroucně skrze mříže

- - -

O nebe prosím Ježíše
pro mučedníka Závíše
Do rukou jeho prosbu kladu
za mučednici Miladu

- - -

Syrové maso ukaž v ráně
Vysvobod' mě už prosím vrat' mě
Martě Františce Julianě
Andělé at' se snesou nad ně

Rozetnutý plášť nebes báně
Tmu až odhalí nečekaně
Iridiový meč tvůj vzplane
Nad zemí v bouři rozpoutané

- - -

Panně Marii s dětátkem
andělé drží roucha lem
nad zaroseným trávínkem
Slunce skryté za obzorem
růžový přísvit vrhá sem
tiše v červácích pluje zem

Paměti mojí cedníkem
propadá se slib za slibem
tady v prostoru chrámovém
Milost máš Panno v srdci svém
odpusť mi prosím odpusť jen
že jsem takový jaký jsem

- - -

Tak nevím když modlit se neumím
jestli modlitby skládat smím
nedbaje co si myslí Řím
k Panence Marii hovořím

- - -

Anděl smrti si prohlíží
skvrny na veřejích

Jako okov se pohřížil
do studně duše hřích

Slunce za mrakem schoulené
pozlatí jeho lem

Hříšník si smutně vzpomene
na věčný Jeruzalém

Duha se klene na nebi
a z mraku jemně mží

Někdo chce štolu políbit
v okénku pod růží

- - -

Svatý Prokope Ty který jsi
patronem zemským ve své slávě
nedopusť aby Tvá moc slábla
Tak jako dokázals to kdysi
v místě kláštera na Sázavě
po celých Čechách zkrot' už ďábla

- - -

Modlím se k zemským patronům
d'ábel ať opustí náš dům
Svatý Václave s bábou Ludmilou
spas svou ubohou zemi spanilou

- - -

Sv. Martine, přímlovče mocný,
tys líbal rány malomocných,
já mám nemocnou duši, víš?
Zdali ji také zahojíš?
Sv. Martine, vojáku,
pomoz mi, pomoz žebráku.
Sv. Martine z Tours,
zbav mě od nočních můr!

- - -

Jilmy porostlé břechťanem
v korunách dubů jmelí
veselejší se nestanem
proč bychom smutní být měli

Na kůře olší choroše
ve stěnách domů plíseň
minuly prchavé rozkoše
hlubší nás svírá tíseň

Zas pruty mříží na oknech
a ruce v pouta dané
to abych aspoň v těchto zdech
sepjaté měl je Pane

- - -

Hora svlačcem omotaná
řeka pláčem naplakaná

Pole souvrat' obepíná
na mukách se Kristus vzpíná

Snop povříslém převázaný
hrob hroudami zaházený

Svíce plameny protknuté
srdce ztýrané ukrutně

Ústa sevřená trpkostí
mráz zahryznutý do kostí

Kostely křížem probodené
nebe oblakem zahalené

A oči hrůzou vytřeštěné
hořící nápis přečtou v stěně

- - -

Na nebi světlo nevídané
nad kmeny oliv luna plane
co v Písmu psáno to se stane

Po vlně horká slza kane
rouno beránka urousané
dlaněmi svými osuš Pane

Spí apoštoli v Getsemaně
Kristus sám usmívá se na ně
do ticha tiše zazní Amen

- - -

Rorate coeli desuper,
andělských slyším šustot per,
od křídel vánek cítím vát,
končí noc, nemusím se bát,
bát se a zoufat.

Rorate coeli desuper,
povětrí svěží bez příšer,
kreatur, moci nečisté,
zase andělé se mnou jste
ve světle jasném.

Rorate coeli desuper,
starosti od nás odeber
jako to děláš s každým dnem,
v modlitbě vděčné zůstanem
před úsvitem.

- - -

Kdybychom uměli být sami
jenom se svými modlitbami

ale je Bože je mi líto
modlit se nemůžu neumím to

přece mou prosím neodmítej
oraci stručnou: miluji Tě

- - -

V úzkostech volal jsem Beránka
těsná je moje skořápka
V neklidu nocí v hrůze dní
prosil jsem ať ji uvolní

- - -

Bělejší je nad Beránka
bílá kolem něho záře
ustrašeně před ní blednou
našich mučitelů tváře

Ty kterýs měl korunu s trny
ustrň se nad námi

Zatřpytí se ciborium
bílým zatřpytí se světlem
posil Pane naši víru
před ukrutným spas nás peklem

Ty kterýs měl v rukou hřeby
pomoz nám potřebným

Zlaté světlo nad monstrancí
do nebe se zářit vrací
vzhůru míří naše srdce
k modlitbě se tisknou ruce

Ty kterýs visel na dřevě
zachraň nás věrné

- - -

A nejtěžšího mezi hříchy
prosím Tě zbav mne totiž pýchy

- - -

Na chvíli vítr co vane kam chce ztich
skrytý je Bůh jenž čeká v hostiích
ještě ne krev v kalichu bílé víno
k oltáři letí prostáček Kupertino

IV.
MY LOVERS ARE
OVER THE OCEANS

Eugenu Brikciusovi

- - -

Těžko píšu bez Brikciuse
útržkovitě jen a kuse
těžko zde žiju bez Evžena
toužím po něm jak byl by žena

- - -

Zatímco Liška s Brikciusem
míří v Oxfordu do pubu
zalykám já se tady hnusem:
zase jsem dopad na hubu!

Zatímco Evžen s Tomášem
míří do pubu v Oxfordu
cpu se vězeňským gulášem:
znova jsem dostal na mordu!

Zatímco za mne v refektáři
modlí se s Brikciusem Tomáš
smějí se mi dny v kalendáři:
zůstal jsi tady – tak to máš!

- - -

Osud byl ke mně asi drsnej
Voják mi zmizel v Manhattanu
minuli jsme se se Sandersem
co nestih jsem už nedoženu

- - -

Tak po přátelích v cizině
pozvolna ztrácí se mi stopa
Karel Voják se ve vaně
rozpouští mladého Ribbentropa

Sešel se Škvorecký s Wilsonem
sedí u láhve whisky
Nám ve vývěvě pod zvonem
promodrávají pysky

- - -

Dodnes tvým slovům Dušane věřím
umělci svrhnou každý režim

- - -

Jestli nebe nezesvětla
zůstaneme beze světla –
dobře znám váš rým

Touláte se po Paříži
já si stejný vzorek mříží
znovu prohlížím

Zas se bude zelí krouhat
zase na podzim
protože se nechci rouhat
raději se pomodlím

Tvojí vůlí Bože je-li
abych nezkys jak to zelí
rád Ti vyhovím

- - -

At' mám či nemám na kahánku
Vrátá mi stejně na sopránku
nezahraje už ve Vídni

Tam Na radosti v Počernicích
zašla je pípa i rum vyčich
jak je to všechno podivný

A že mně koně vyvádějí
nezazní mi je po naději
v tom světě maligním

- - -

Vrátá teď okukuje Prátr:
Bratr Karásek ve Švýcarsku
dokazuje svou k Bohu lásku.
V Provenčálsku se Charlie toulá.
Jenom já že bych byl ten moula?
Lao-Tsi kdysi řekl k tomu:
Mudrc nemusí vyjít z domu.
Moudřejší snad už nikdo není:
dům zaměnil jsem za vězení.

- - -

Když básníkům je prabídně,
uchylují se do Vídně.
Lehce by Míra Skalický
skládal tady blues falický,
však do Rakouska odhopsal –
já za něho teď abych psal.
Tak zpívám blues i elegie,
že do daleké Austrálie
míří zas Charlie. Teskno mi je
a výčitka mi přišla mírná
v klášteře tady u Jičína:
Ó básníci, jací jste kanci,
jak zmrhali jste svoji šanci!

- - -

Za velkou louží
Hutka se souží
hubu špulí jak ryba:
odjíždět byla chyba

- - -

Pavel Wilson je za vodou,
za vodou hlubokou s Helenkou,
Helenkou Wilsonovou.
Paul Wilson je za oceánem,
s námi je tady asi ámen,
už asi, ouvej, ámen.
Za mořem Wilsonovi jsou,
ouvej, jsou za mořem,
my už to tady doořem,
v pokoře doořem,
pak umřem.

- - -

Zetlelou přikryti korouhví
odpočívají čeští lvi
dvouocasí

Snad ani Slavík už si na ně
při šepsování nevzpomene
asi

Aspoň on kdyby obrys šelmy
štetcem poněkud rozechvělým
na plátno vrhal

barbar Otakar

- - -

Na hřbitov v Hrochově Týnci
nesmějí cizozemci
nelehne si tam za zdí
Otakar Slavík navždy

Pusté je Týnec město
pusté až z toho mrazí
nenajde se tam místo
pro Otakara za zdí

Smutné je město Týnec
smutné k neutišení
místo pro Otův věnec
nikde tam nikde není

Zvonek tam nezaklinká
nad rakví Slavíka
nedá mu Týnec sbohem
nad jeho čerstvým rovem

Jinde ať v Evropě spočine
jen v Týnci ne jen v Týnci ne
leda po letech v rodnou hlínu
lehne si inu jak Martinů

- - -

Když dorazil do Montrealu
vypitý jako býval tu
zjistil Brabenec k svému žalu
že Wilson bydlí v Torontu

- - -

Nenapadá mě žádný rým
který bych poslal za Starým

Kdysi chtěl odjet až v té době
kdy by se vyhnul záhubě

Mám tomu rozumět jako vzkazu
že jsem tu uvíz v kremelském mrazu?

- - -

V doslovu čtu ke Stevensonovi
Starého slova o smyslu oběti.

Nu, a co v cizině, jak je Ti?

Cítíš se tam spíš doktorem

Jekyllem anebo Hydem?

Ty u whisky, my nad pivem.

Čím scházíme, tím zajdem.

- - -

I zavál Janu zoufalou
vítr do města Buffalo
a druhou Janu vítr zavál
až kamsi za Montreal

Neb manželé i milenci
po světě jako brabenci
se rozlezi v těch dobách zlých

- - -

Hovězí porážky nářek zní z jatek
za vršky za moře Brabenec utek
potají v hospodě zahraje muzika
Brabence za vodou už se to netýká

- - -

Moře Ti ostrov odplavuje
v půlnoční Suécii
já suicidálně v Čechách žiji
uschlé mi kvetou hortenzie
ve Valdicích na sklonku září

Ubývá milovaných tváří
veselé ghetto je v diaspoře
jak lampa která hoří spoře
jak lampa se staženým knotem
my zbylí žijem neživotem

Ushlé jen kvetou hortenzie
skončilo září zima mi je
v Čechách kde suicidálně žiji
moře Ti ostrov odplavuje
v půlnoční Suécii

- - -

Ve vzpomínkách se Praha mi
šedivým pustým městem stává
v místech odkud jste odjeli
na mapě roste bílá tráva

Šedivou vidím ji s bílými skvrnami
jak leprou stíženou
Brzy už Bondyho vlci z hor
do ní se přiženou

V.
INTERMEZZO

Julii Novákové

- - -

Na chvíli jednorožec zdržel se u studánky,
královna Gwendolyna v habrovém loubí
na něho se dívala.

Zatímco pil,
lilie zlatohlavá vyrostla pod kopyty.
Polední vánek sebral z jejího květu pyl,
královna zachvěla se,
když vůně dostihla ji.
Pak mrak se rozptýlil
a všechno bylo jak dřív:
mýtina prázdná,
na vodě tkvěl vychladlý odraz habroví.

- - -

I.

*Ejhle po žebříku Jakubově
Radostně vzhůru stoupá k Tobě
Indigem blankytem nebes perletí
Cherubínů křik jde mu v ústrety*

II.

*Eremita ve stínu hlohu
Rozjímá modlí se k Pánu Bohu
INRI je vytesáno v zimostrázu na zdi
Chorály klenou se nad naší lidskou strážní*

III.

*Entlováno je moře chaluhami
Rákosím rybníky duše modlitbami
Ibisi vzlétají svítá ráno
Chaluhami je moře entlováno*

- - -

*Olej nalitý na zátoku
Lvice uléhá v půli skoku
Gesto pohladí něžné letmé
Ametyst tiše žhnoucí ve tmě*

Na křídlech andělé ji zvedli
Azuru nebe do klína
Duněly bubny zem se chvěla
Ermitáže se třásla stěna
Žíznivě mohyla slzy pila
Durmany stíny fialové na
Alabastr vrhaly

Monastýr potemnělý ve stepi kurhany

- - -

V mrazu se chvěje ztuhlý lůž
bílý je dvůr i bílý hnůž
přestala šustit křídla můr
okolo lampy padá sněh
Modrý líh hoří pod kulmou
železa v tmavých kadeřích
vlasý v prstýnky zavinou
Vzpomínky ach na duši mou
dolehnou zase večer ztich
jen prach na prázdných policích
trochu se zdvih jen trochu zdvih
jak v polích větrem sněh

- - -

Tak vetknuli jí do drdolu
hřebínek z želvoviny
a zatlačili víčka dolů

Odpust' nám Pane naše viny

Kolem rukou jí ovinuli
růženec průsvitný
pomodlili se zaplakali

Odpust' nám Pane naše sny

A hudebníci zafoukali
do plechů mosazných
do jámy hroudy naházeli

Odpust' nám život samý hřích

- - -

I.
Na poli lilií
milá a milý
plevel pleli

Lilie se k nim nakláněly
sami v té běli zůstat chtěli

Svatební zvony v dálce zněly
za lesy za údoly

II.
Milá a milý
vlezli si do podpilí

Na hromádku pak šaty kladli
nad nimi svlékaly se klády

Piliny na ně padaly
jak se milovali

III.
Milá a milý
nad hrncem stáli s povidly

Povidla tajemně bublala
milá milého milovala

IV.

Pod pivovarským komínem
objímal milou kolem ramen
milý

Řekla mu milá:

Tak mě pohlad'
cítíš jak voní slad?

A tiše pivo pili

V.

Plazí se podzim podle vod
Na hrázi rybníka milý s milou
pláčou nad láskou utonulou
uvízlou ve vrších

A v mracích studí první sněh

- - -

Svěcenou rosou postříkána
je noc.
Pán Bůh svou ukazuje moc
stmíváním, tmou a svítáním.
Nezbořitelně ční stěny kostelů.
Modlicích mlýnků větrolamy
krajinou humen volně vlají.
Pot lidí čpí.
Kouř stoupá k nebesům.
A něčí ruka laskavá
pohladí spící dům.

- - -

Za údolími lesy
jinde než kde jsi nejsi
v dálce kde modré hory

memento mori

daleko dál než Kartouzy
ve městech cizí rathauzy
daleko za obzory

memento mori

vlaštovky čápi rorejsi
nedoletí tam kde Ty jsi
za zdmi stěnami dvory

memento mori

nad mořem vlhké útesy
blíž než tam kde teď pro mne jsi
lodě plují a vory

memento mori

**VI.
HOMMAGE
À BORIS SAVINKOV**

- - -

Po ránu mezi ďábly vstávám
pomalu sám se ďablem stávám
tak se mi vybavuje znova
povzdech Borise Savinkova

Pomalu sám se ďablem stáváš
Vrátá by k tomu dodal:

kádáš

- - -

Poprosím pátera Bonaventuru
ten vyzpovídá i nestvůru
poprosím pátera Bouše
svědomí moc mě kouše

- - -

Ješitnost překvapivá
zahlodala mi v mozku:
kdybych tak v panoptiku
měl jednu hubu z vosku!

- - -

Za plynem jako za ropou
strach rozlívá se Evropou
výstražně z věží zní hlas sův

Výstražně z věží zní sov hlas
ta stará slova slyším zas
na výrok myslím Jaspersův
na bonmot
lieber tot als rot

- - -

Jako by moje rodná zem
byla nešťastným Jonášem
v útrokách kytovce

Jak by z nich ovce bekot zněl:
Ach, říkejte mi Ismael

- - -

Doktor Dubský si po cestě
říkal v Prodané nevěště.
Potkal ho Eugen Brikcius
zvědavý co čte za opus.
Filosof vyřkl tuto sůru:
Pane kolego, tak je to,
pohleďte na tu partituru:
konfident napsal libreto,
hudbu pak syfilitik.
Národní naší opery
pozoruhodný vznik!

- - -

Daníček se v maringotce
modlí hebrejsky
kéž to sluchu Boha Otce
nezní nehezky

- - -

Na nebe vystoupil Salvador Dalí
po boku stanul své krásné Galy
kéž by ho láskou Bůh zahrnul
jak na zemi jsme ho milovali

- - -

Jdou volit cestou z kostela
na mši jdou přímo z voleb
nač tady potom Sion stál
a k čemu hora Oreb?

Ach svatý Jene Husi
jak se mi křesťanstvo hnusí!

- - -

V bělostné říze
biskup Vrana
věří tak jak mu věří strana
než trochu je mi s podivem
že při mši svaté místo křížem
nežehná srpem a kladivem

- - -

Z úst věřících se pára sráží
a slova stydnou na vitráži
tvoje řeč budiž ano ne
nechtěj to po nás Domine

- - -

Krásné jsou Plastiků Pašije
jen jeden vidím tam malér
part že Jidáše nepěje
Milan Hlavsa či Daler

- - -

Ptali se svaté Cecilie
na nebi andělci:
Opravdu se Ti líbí
jak hrajou Plastici?

Za to jak krásně hrajou
za jejich Pašije
Pán Bůh je zvláštní branou
do nebe vpašuje

- - -

Vznesl se zástup andělů
nad zemi Angleterre
zpěváka Johna přivítat
rytmickým svistem per

V úzkostném srdci Evropy
bolestně šumí splav
Vltava Kampu kolébá
Lennonův kenotaf

Veškerá země orbita
slzami žalu obmyta
to z očí svaté Cecilie
zármutek na zemi se lije

- - -

Saranče z Apokalypsy
Iritovalo tě kdysi
Ominózní dnes padá stín
Na štěnici skrytou pod listím

- - -

Dnes stejně jako před lety
vytváří Nepraš skelety
Jen oživit je nechce on
moudřejší než byl Pygmalion

- - -

Kdysi jsi báseň psal
o koni o ikoně
pokročil čas a ikony
děláš už jenom pro ně

Pryč s ideály mládí!
Teď Tvoji koně pádí – ech –
v komunistických Květech

- - -

Zařvala triumfálním rykem
šelma nad mrtvým Amalrikem

Však v roce osmdesát čtyři
povodeň k božím mlýnům míří

K poslednímu se strojí reji
kremelské maškary Andreji

- - -

Podivně odešel básník Holan
na státní útraty pochován
a jejich ústy chválen
v dobách kdy bez pocty je spálen
František Kriegel a navíc – ach –
šakaly z hrobu vyhrabán
na Olšanách Jan Palach

- - -

Ví v Pelhřimově kdejaký buran
Křemešník zbourají našli tam uran

Vyslyšet přání at' Pán Bůh dá mi
aby ho našli pod Hradčanami

- - -

Napřeskáčku melu pantem
jsa ve všem jen diletantem
noční pak mám z toho můru
jak mne uvítá můj guru

- - -

Pročpak mu říkáš vole
ontologické pole?
Tolik jsi zblbnul z láhve
že se bojíš říct Jahve?

- - -

Na plácek k svatému Mikuláši
anděl Bondyho od Slunců snáší

převazuje mu ruce štolou
zdobí mu čelo gloriolou

v ztemnělé záři Bondy ční
nad střechy Prahy barokní

krvavé kapky z jeho skrání
kloužou po mikulášské báni

hejno holubů krouží v mracích
nad nenadálou adorací

buší Vltava do jezů
Ó Bondy! Ó Bože! Ó Jesu!

- - -

Panenka Maria snad už je pomstěna
Mariana Zajíčka vyhodila žena
Ekumenismus pak zářil v nevídané nádheře
našel Marian si azyl u beranů na faře

- - -

Ted' Pán Bůh hubí jilmy
po nich půjdeme my

- - -

Bílé květy střemchy už nepohostí chrousty
ústa od borůvek už se neusmějou
akátovým stěží proderem se houštím
které přikryje tu zkázu všude stejnou

- - -

Líbánky vzaly konec zlý.
Svatbu jsme měli u Lojzy
a slavili ji bujaře
tak jako v Čechách, ach.
Pár týdnů nato Plasty lízli.
Spadla klec.
Tehdy řek Padrta mojí ženě:
Revolucionáře
jste si vzala přec,
tak netvařte se tak vyděšeně!

- - -

Řek mojí ženě doktor Štěpánek,
obhájce obhájců lidských práv:
Což nevíte, že manžel váš
není duševně zcela zdrav?

Ona ho za to probodla
pohledem harpyje:
Vy zas nevíte, že já mám
kurs psychiatrie!

- - -

Profesor Černý studoval v Dijonu,
já hodně moudrosti
utopil v demižonu.
Profesor Černý studoval lyceum,
to už nedoženu,
natolik mám rozum.

- - -

Inženýr Jirous
chtěl si změnit jméno,
procesem s Plasty zhanobeno
mu připadalo.
Zamítli žádost na národním výboru.
Ta žalost!
Však rodinu jeho to nezdolalo.
Rychle se Maruška potvora
vdala za fízla z Tábora
či snad on – estébák –
vzal si tu potvoru.
Tak, milý bratranče.
Tolik trampoty selského rodu
původem z Rybovy Lhoty,
Jirousů ze Želče.

- - -

I.

Vzpomínka zastřená přes času dálku:
má matka hází cigarety
na korbu nákladáku.
Padesátých let detail tklivý.
To do neznáma odváželi
kněze ze Želivi.

II.

Tyhle verše jsem zkoušel napsat
už tenkrát za Jihlavou.
Starý byl u toho se svou milou.
Kde jsou ti nešťastníci?
A zdali Helena růže má,
co jsem jí tehdy vystřílel
na pouti ve střelnici?

- - -

Důstojníku,
hlavně abys
nezapomněl na cannabis!
Neboj se, řek Ducháč,
činný orgán zvůle.
Hned pod schody z půdy
strčím mu chebule!

- - -

Už Petra Brodského zbavili souhlasu
že moji manželku dovezl před basu

Nesmí už statut mít duchovní osoby
že moji manželku vozíval na soudy

Světská moc dala mu zahulit citelně
o pekle může snít topí teď v kotelně

- - -

Už v dětství jsem byl trochu jiný
než moje sestra která tká gobelíny

V časech všeobecné mizérie
nadčasové vyrábí tapisérie

Marně bych od ní čekal dopis
nepíše dělá art protis

- - -

Funus byl pana Reynka
Básníci se svíci
chodili na ofěru

Tenkrát jsem ztrácel Věru
a miloval se s Danou
vdanou

Se svíci za oltář
šel Jiří Kolář

Někde tam stál
i Bedřich Fučík
a Juliana
žena moje příští

Už se mi všechno v jedné tříšti
v jediný slévá hřích

Hosana

- - -

Přinesu lilii
Bondyho Julii
do domu nad Sluncovy.
Julie políbí mne: Vítám vás, Magore.
Pohnutě odpovím jí:
Laudemus Deum ore,
Cartusium egressus.
Spláchněme pivem hnus,
cerevisiam bibamus
cum lauro pimpinellaque.
Kéž se mé latiny
Julie nelekne!

- - -

Nad dvěma slunci
třetí vzešlo
bez tebe by to Bondy nešlo

Bez tebe byl bych bez poetiky
seděl jak vůl
a lepil jen pytlíky

Komentáře k jednotlivým textům

xxx (Jak dlouho Bože ještě snesu)

Jde o jediný Jirousův text, který zhudebnili The Plastic People of the Universe (v roce 2006, hudba od Joe Karafiáta). Skladba vyšla na CD *Maska za maskou / The Mask Behind the Mask* pod názvem *Magorův šém* (Guerilla Records, Louny 2009);

xxx (Když jsme se blížili k Valdicím alejí)

Otec Andreje Stankoviče bydlel ve stáří ve Valdicích;

xxx (Víš ty Bože vůbec o mně)

Pro *MS2* zrušil autor interpunkci v 1. verši sh. a ve 3. verši zd.;

xxx (Na průčelí cygnus olor)

Cygnus, psáno též cyncus = labuť (řec., lat.); olor = labuť (lat.);

xxx (Oknem se blíží vůně tújí)

V 1. autorizovaném smz. z roku 1986 zní předposlední verš: „aspoň mi přítom srdce chladíš“;

xxx (Vid' tak se uzel za uzlem)

Autor se vrátil ke znění v 1. autorizovaném smz. z roku 1986. V knižních vydáních předcházejících *MS1* zní 3. verš sh.: „Pověz kam bych se schoval“ a 2. verš zd.: „Kam bych se jenom schoval“;

xxx (Pořád Pane Bože věřím)

Stejně jako v případě textu s incipitem *At' mám či nemám na kahánku* (*MS3*) jde o rytmickou para-

frázi autorova oblíbeného popěvku z filmu Frajer Luke (Cool Hand Luke) z roku 1967 (režisér Stuart Rosenberg, v hlavní roli Paul Newman). O tomto filmu viz též pozn. na s. 456 v Magorových dopisech, 2005. Text popěvku (v Jirousově interpretaci) zní následovně: „Ať si mrzne nebo chlístá, / z plastiku mám svýho Krista / nad volantem přímo před sebou. / Růžový je, vždycky ved mě, / světélkuje totiž ve tmě, / беру ho s sebou na pouť dalekou. // S madonkou to máš to samý, / posázená drahokamy / na podstavci z mušliček a skla. / Když si to tak stovkou kalím, / nemám strach a to si chválím / madonka mě chrání od pekla.“ Titulky ve filmu (od Františka Vrby) mají jen málo odlišné znění: „Ať si mrzne nebo chlístá, / z plastiku mám svýho Krista / nad volantem přímo před sebou. / Růžový je, vždycky ved mě, / světélkuje totiž ve tmě, / беру ho s sebou na pouť dalekou. // Madonka, to máš to samý, / posázená drahokamy / na podstavci z mušliček a skla. / Když to třeba stovkou kalím, / nemám strach a to si chválím, / madonka mě chrání od pekla.“ Anglický originál zní: „I don't care if it rains or freezes / as long as I got my plastic Jesus / sitting on the dashboard of my car. // Comes in colors pink and pleasant. / Glows in the dark 'cause it's iridescent. / Take it with you when you travel far. // Get yourself a sweet Madonna dressed in rhinestone sittin' on a / pedestal of abalone shell. // Going 90, I ain't scary / 'cause I got the Virgin Mary / assuring me that I won't go to hell.“ (Stejnou melodii využil též Svatopluk Karásek

v části své písni Byl jsi tam? [1977] – „Nezapomeň na tu chvíli / když ho všichni opustili...“);

xxx (*Napsal jste Bondy slavné ódy*)

V posledním verši opraven pravopis „salicilový“ na „salicylový“;

xxx (*Neplavil jsem se po mořích*)

Poslední dva verše: „tak pořád doufám že mě něžně / nad vodou podržíš“: motiv z Rilkovy básně Herbst

xxx (*Ani heřmánek ani rum*)

5. ř. sh.: „Nebude Zajíčková underlika“: Underlika je jednak název Zajíčkovy skladby pro DG 307 (cyklus Dar stínům, 1979), jednak básníková představa jakéhosi utopického „prostoru“, „undergroundové republiky“, jak dosvědčuje např. druhá strofa tohoto textu: „underlika bez vládců / nábožná anarchie slova / radost papíru rostlin dřeva / snová oáza do mozku lehá“; viz P. Z.: DG 307. Texty z let 1973–1980, Praha 1990, s. 55; viz též Jirousův text Pravdivý příběh Plastic People, in Magorův zápisník, Praha 1997, s. 377;

xxx (*Pod hlohem odváděli mne*)

2. verš sh. opravil autor z „mizeli“ na „mizely“;

xxx (*Pokaždé když jsem v klauzuře*)

V některých opisech je doplněna čárka v předposledním verši: „teď Bedřich Fučík, má kmotra Benka“. Autor v MS preferoval psaní bez interpunkce, byť bez ní může být zájmeno „má“ chápáno jako sloveso;

xxx (K narozeninám dal mi nakladatel)

V 1. autorizovaném smz. zní předposlední verš:
„narážkou byla?“;

xxx (Kamení sv. Štěpánovi)

Jde o jediný text z celého cyklu, jež autor napsal až po svém propuštění z valdického vězení v roce 1985; zařazen byl teprve do prvního autorizovaného smz. vydání;

xxx (Vrátá vyhlíží ve Vídni)

Iglau = Jihlava;

xxx (Sicilští plavci zpívali)

7., 8. a 9. verš sh. byly původně jen dvěma verši. V prvním autorizovaném smz.: „Tu píseň plavců sicilských nyní Ty zpíváš mi / k Panence pro ochranu.“ V knižním vydání: „Tu píseň plavců sicilských nyní / Ty zpíváš mi k Panence pro ochranu.“;

xxx (Když uléhají beránky)

Text je ještě jednou – ve stejném znění – uveden v MS3;

xxx (Vaše duše se k Bohu vrací)

Bedřich Fučík zemřel v Praze 2. července 1984;

xxx (Tak po přátelích v cizině)

2. a 3. verš sh.: „Karel Voják se ve vaně / rozpouští mladého Ribbentropa“: Jde o jednu z řady básní – „legendárních“ kryptických narážek na reálnou událost: autorův přítel Karel Voják, žijící od roku 1968 ve Spojených státech, pracoval někdy v roce 1976 či 1977

jako řemeslník v newyorském bytě zastupitele Deutsche Bank v USA Bartholda von Ribbentropa, syna nacistického předáka Joachima von Ribbentropa, a po práci se chodil umýt do koupelny majitele bytu, sice bez jeho dovolení, ale posléze s jeho vědomím; v New Yorku i v Praze poté vznikaly různé zveličené představy o okolnostech setkání, případně o konfrontacích protagonistů této dosti prozaické příhody;

xxx (*At' mám či nemám na kahánku*)

Viz pozn. ke *Pořád Pane Bože věřím*;

xxx (*V doslovu čtu ke Stevensonovi*)

Jiří Němec napsal doslov Nad autorem a dílem k výboru z díla R. L. Stevensona *Podivný případ Dr. Jekylla a pana Hyda – Markheim – Kumpáni*, 1. vydání, MF, Praha 1958; 2. vydání, MF, Praha 1964;

xxx (*Moře Ti ostrov odplavuje*)

Text je narážkou na emigraci Pavla Zajíčka do Švédska;

xxx (*Ve vzpomínkách se Praha mi*)

2. verš zd.: „Brzy už Bondyho vlci z hor“: narážka na Bondyho báseň s incipitem *Prší prší prší*; viz E. B.: *Básnické spisy I.*, Argo, Praha 2014, s. 602;

xxx (*Ejhle po žebříku Jakobově I. II. III.*)

Akrostich ERICH dle autorova sdělení skrývá jméno rakouského emisara Amnesty International, který zemřel mladý na zhoubnou nemoc; v poznámce ke s. 337 knihy *Magorovy dopisy*, Praha 2005, s. 489, stojí, že tento člověk se v době Jirousova

věznění staral o jeho rodinu; editor *MS* zjistil na vídeňském ústředí AI, že žádný emisar tohoto jména zde v 80. letech nepracoval: buď tedy šlo o pseudonym, nebo šlo o pracovníka jiné, podobně zaměřené organizace;

xxx (V mrazu se chvěje ztuhlý lůj)

V 1. autorizovaném smz. zněl 4. verš sh.: „okolo lampy, padá snůh“. Autor však trval na znění bez interpunkce;

xxx (Po ránu mezi ďábly vstávám)

Dle autorova sdělení citují první dva verše pasáž z knihy V. Ropšina (= Borise Viktoroviče Savinkova, 1879–1925) *To, čeho nebylo* (Fr. Borový, Praha, b. d., v překladu Stanislava Minaříka), pasáž se však nachází v Ropšinově knize s názvem vzatým z Apokalypsy sv. Jana: *Kůň vraný* (Fr. Borový, Praha, 1924, v překladu Fr. Šiftera); zde na s. 96: „A jak ne? Celý den jsem mezi ďábli. Ďábelské řeči slyšíš. Ďáblům sloužíš. Střežíš se toho, ale sám mezi ďáble vletíš...“; Jirousovy parafráze posléze využil Andrej Stankovič ve své parafrázi Sládkovy básně Křišťálová studánka, která se stala známou v podání undergroundového harmonikáře a zpěváka Jima Čerta; viz LP *Světlu vstříc* (Aske Globus International, Praha 1990);

xxx (Jako by moje rodná zem)

„Ach, říkejte mi Ismael“: narážka na postavu z románu *Bílá velryba* Hermana Melvilla;

xxx (*Krásné jsou Plastiků Pašije*)

„Milan Hlavsa či Daler“: narážka se dle autorova sdělení týká chování obou zmíněných při výsleších na StB;

xxx (*Kdysi jsi báseň psal*)

2. verš sh.: autor uvádí, že jde o narážku na Josefa Vyletála;

xxx (*Pročpak mu říkáš vole*)

„ontologické pole“: narážka na tzv. nesubstanční filosofii Egona Bondyho; v eseji Pár stránek z roku 1974 vystoupil jeho autor mj. s postulátem „neustálé přítomnosti“, již označuje za „ontologické pole“ či „sou-bytí“ a de facto připouští jeho identifikaci s postulátem „všudypřítomnosti Boží“; viz E. B.: Filosofické dílo, sv. 2. Juliiny otázky a další eseje, DharmaGaia, Praha 2007;

xxx (*Líbánky vzaly konec zlý*)

„Svatbu jsme měli u Lojzy“: míněn hostinec přezdívaný „U Lojzy“ podle jména výčepního Aloise Šíly; pražských hostinců takto přezdívaných bylo několik, podle toho, kde pan Šíla zrovna působil; Jirousova svatba v roce 1976 se konala v hostinci oficiálně nazvaném „U Šolců“ na pražském Fügnerově náměstí, jenž byl po r. 1989 zrušen;

xxx (*Důstojníku*)

Dle autorova sdělení je výraz „chebule“ archaickým označením *cannabis indica*, pod nímž se tato droga prodávala v lékárnách jako omamující prostředek vhodný k lovu ryb; SSJČ uvádí, že „chebule“ je výraz

odvozený od afghánského Kábulu; jde o semena
chebule korkové, používaná též jako léčivo a omam-
ný prostředek;

xxx (Už v dětství jsem byl trochu jiný)

„moje sestra která tká gobelíny“: míněna Zorka
Ságlová, rozená Jirousová.

MS1, 2, 3 = 1. (1998), 2. (2007), 3. (2015) vydání
Magorovy summy

SSJČ = Slovník spisovného jazyka českého

Ediční poznámka

V našem vydání Jirousových básnických i prozaických textů, jak byly editorsky uspořádány Martinem Machovcem pro knižní publikaci *Magorova summa* z roku 2015 v nakladatelství Torst, z níž vycházíme, nejsou zahrnuty komentáře k původu a vydávání jednotlivých děl, jmenný rejstřík, seznam výběrové literatury. Připojeny jsou pouze poznámky k jednotlivým textům, přibližující čtenáři pozadí jejich vzniku a vysvětlující některé zmiňované skutečnosti.

Hlubší zájem o uměleckou tvorbu Ivana M. Jirouse uspokojí bohatý poznámkový aparát obsažený ve 3. svazku *Magorovy summy*, jenž je výsledkem záslužné precizní badatelské práce Martina Machovce a na který našeho čtenáře odkazujeme.

Redakce MKP

Ivan Martin Jirous

Magorovy labutí písně

Edice Čeští básníci 20. století
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.1 z 16. 6. 2020

ISBN 978-80-7602-215-7 (epub)
ISBN 978-80-7602-216-4 (pdf)
ISBN 978-80-7602-217-1 (prc)